

Μετεκλογικό τοπίο με φόντο την Ιστορία

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου
Ελευθεροτυπία, 24/09/2007

Δεν θα πρέπει να έχει συμβεί άλλοτε σε βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα αυτό το οποίο συνέβη κατά τη διάρκεια της πρόσφατης προεκλογικής εκστρατείας: δύο σχολικά βιβλία Ιστορίας, το βιβλίο της ΣΤ Δημοτικού, που μας έρχεται από την προηγούμενη χρονιά, και το βιβλίο της Γ Λυκείου, που εισήχθη στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για φέτος, να καταλάβουν κεντρική θέση στον αγώνα των δύο κομμάτων εξουσίας για την εξασφάλιση ψηφοφόρων. Δεν θα πρέπει, επιπροσθέτως, να έχει συμβεί άλλη φορά σε βουλευτικές εκλογές παρ ημίν ένα σχολικό βιβλίο Ιστορίας, το βιβλίο της ΣΤ Δημοτικού, για το οποίο χύθηκαν ποταμοί λόγων και μελάνης επί πολλούς μήνες πριν από την εκλογική αναμέτρηση, να κατορθώσει να επηρεάσει το εκλογικό αποτέλεσμα και να στείλει μία υπουργό εκτός βουλευτικών εδρών (αν δεν πρόλαβε να στείλει, μολονότι μοιάζει κάπως ακραίο ως υπόθεση, έναν απροσδιόριστο αριθμό ψηφοφόρων της Νέας Δημοκρατίας στην αγκαλιά των πατριδολάγων του ΛΑΟΣ).

Έγραφα στην καρδιά του καλοκαιριού από αυτή τη στήλη πως η δημόσια ιστορία (όχι η ιστοριογραφική επιστήμη, αλλά ό,τι παίζεται σε δεδομένη στιγμή στο επίπεδο της κοινής γνώμης γύρω από κρίσιμα εθνικά και πολιτικά ζητήματα του παρελθόντος) αποδεδειγμένα, είτε μας αρέσει είτε όχι, πολύ έντονα και ιδιαίτερα ισχυρά συλλογικά συναισθήματα, τα οποία ταξιδεύοντας σ ένα θαμπό και εκ των πραγμάτων αζεκαθάριστο τοπίο, μοιάζει εξαιρετικά δύσκολο να αντιμετωπιστούν ορθολογικά και με επιστημονική σύνεση, όπως θα το ήθελε η ευκολία μιας πολιτικώς ορθής δεοντολογίας. Τα συναισθήματα δεν είναι παίξε-γέλασε και του λόγου το αληθές αποδεικνύει το πολιτικό κλίμα το οποίο ζήσαμε προ ολίγων ημερών, με τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ να διαγκωνίζονται στον προθάλαμο της εκλογικής δικαίωσης για το ποιος θα υπερισχύσει σε πατριωτισμό, ανεξαρτήτως του αν ο διαγκωνισμός οδήγησε τη μεν Νέα Δημοκρατία σε κατάσταση μπούμερανγκ, το δε ΠΑΣΟΚ στο τέλειο κενό. Τα συναισθήματα, όπως φάνηκε, δεν έχασαν εξ αυτού στο παραμικρό τη δύναμή τους.

Αν, λοιπόν, οι επιστημονικές κοινότητες δεν μπορούν να κάνουν τίποτε με τη δύναμη των αισθημάτων, είναι, ίσως, ευχερέστερο όχι να τα σεβαστούν (κάτι τέτοιο θα σήμαινε έναν θλιβερό όσο και παντελώς αδιέξοδο αφοπλισμό), αλλά να τα υπερβούν και να τα παρακάμψουν. Αυτό σημαίνει πως μιλώντας με τη σημερινή μας γνώση, το βιβλίο της ΣΤ Δημοτικού δεν θα όφειλε εν ουδεμία περιπτώσει να αναπαραγάγει τον μύθο του Κρυφού Σχολείου, αλλά θα μπορούσε κάλλιστα (και εξ αρχής) να έχει αποφύγει τη λούμπα του συνωστισμού στο λιμάνι της Σμύρνης, που προκάλεσε μίαν ιδεολογική αντιπαράθεση άνευ νοήματος και, πρωτίστως, άνευ διακυβεύματος. Κι αυτό σημαίνει επίσης πως το βιβλίο της Γ Λυκείου θα μπορούσε κάλλιστα, με τη σειρά του, να έχει δώσει διευκρινιστικό πλαίσιο για το χάρτη του Ολοκαυτώματος των Εβραίων της Ευρώπης, που επέτρεψε με τον ελλιπή υπομνηματισμό του στα στελέχη του ΠΑΣΟΚ να ακολουθήσουν τον πολύ

κακό δρόμο της εθνικής αγανάκτησης και να συναντηθούν αναπόφευκτα (αν όχι και πανηγυρικά) με τους συντρόφους της άλλης όχθης.

Εκείνο που προσπαθώ να πω, επεκτείνοντας το καλοκαιρινό μου σχόλιο, είναι πως αν θέλουμε όντως την εισαγωγή στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μιας Ιστορίας η οποία να μην αναμασά μύθους και παραπλανήσεις, και η οποία να δείχνει πως ο πολυσυζητημένος στίχος του Μανόλη Αναγνωστάκη «Στα ψέματα παίζαμε» είναι δυνατόν να έχει ένα παιδαγωγικό αντίκρισμα, δεν υπάρχει κανένας λόγος να προετοιμάζουμε τα πυρά μας εν κενώ, ανυποψίαστοι για τις παγίδες της δημόσιας Ιστορίας και ως εάν η πολιτική ως τέχνη του εφικτού να βρίσκεται έτη φωτός μακριά μας. Αλλιώς, τα βιβλία που γράφουν οι επιστήμονες με αντιμυθοποιητική διάθεση για το σχολείο (και οι αντιμυθοποιητικές διαθέσεις των επιστημόνων είναι δυνατόν να εντοπιστούν σε ποικίλα σημεία του πολιτικού φάσματος) θα βρεθούν και σε άλλες (ίσως και στις αμέσως επόμενες) εκλογές μπροστά μας - και ένας Θεός ξέρει με ποιον ακριβώς τρόπο.